

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/279/2021
Identifikačné číslo spisu:	1213219121
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Viera Petříková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1213219121.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. D., narodeného V., I., zastúpeného advokátom Mgr. Martinom Majerčíkom, Bratislava, Krajinská 30, proti žalovanému Slovenský plynárenský priemysel, a. s., Bratislava, Mlynské Nivy 44/a, IČO: 35 815 256, zastúpenému advokátskou kanceláriou MGA IURIS s. r. o., Bratislava, Cukrová 14, IČO: 47 233 028, o žalobe na obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 14C/159/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2016 sp. zn. 14Co/371/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) uznesením z 31. augusta 2015 č. k. 14C/159/2013-63 v spojení s opravnými uzneseniami z 03. mája 2016 č. k. 14C/159/2013-71 a zo 16. júna 2016 č. k. 14C/159/2013-74 zamietol návrh navrhovateľa na obnovu konania, vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 50C/67/2008 (ďalej ako „pôvodné konanie“) a odporcovi nepriznal náhradu trov konania. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že neboli dané dôvody na povolenie obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a), b) zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej ako „OSP“), účinného v čase rozhodovania súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie ustálil, že neboli uvedené právne významné skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy, ktoré by nemohli byť použité v pôvodnom konaní, a ktoré by súčasne mohli privodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci, pričom s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR R 22/1967 nepovažoval v prejednávanej veci za potrebné nariadiť pojednávanie.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ a „krajský súd“) uznesením z 28. októbra 2016 sp. zn. 14Co/371/2016 uznesenie súdu prvej inštancie v spojení s vyššie uvedenými opravnými uzneseniami potvrdil a žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania v zmysle § 379, § 380, § 397, § 413 ods. 1, písm. e), § 470 ods. 1, ods. 2 CSP a konštatoval, že základom žaloby na obnovu konania boli mzdové nároky žalobcu voči

žalovanému ako zamestnávateľovi vo výške 1.502,09 eur za nevyčerpanú dovolenku z dôvodu prekážok v práci a za stravné poukážky v sume 159,22 eur.

3. Podľa názoru odvolacieho súdu, súd prvej inštancie postupoval správne, keď žalobu na obnovu konania zamietol, pretože neboli splnené zákonné podmienky na jej podanie podľa § 228 ods. 1 písm. a) a b) OSP. Podľa odvolacieho súdu bolo nepochybné, že žalobca mal možnosť v pôvodnom konaní na súde prvej inštancie navrhnuť, aby sporné otázky posúdil súdny znalec alebo kompetentná inštitúcia v rámci odborného vyjadrenia, nejednalo sa preto o nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré žalobca nemohol bez svojej viny uplatniť v pôvodnom konaní. K namietanému procesnému postupu súdu prvej inštancie, ktorý zamietol žalobu na obnovu konania podľa § 234 ods. 2 CSP bez nariadenia pojednávania, odvolací súd uviedol, že sa stotožnil s výkladom súdu o aplikovaní takéhoto postupu na základe právneho názoru uvedeného v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. R 22/1967. Teda, že návrh možno odmietnuť bez nariadenia pojednávania pre nedostatok formálnych podmienok. V súčasnosti je tento právny názor plne v súlade s novou právnou úpravou § 413 ods. 1, písm. e) CSP, podľa ktorej sa žaloba na povolenie obnovy konania odmieta, ak je zjavne nedôvodná, t. j. v danom prípade pre nesplnenie zákonných podmienok na podanie takejto žaloby.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodil z § 420 písm. f) CSP. Dovolateľ považoval procesný postup odvolacieho súdu za chybný, pretože v pôvodnom konaní na súde prvej inštancie nebol dostatočne zistený skutkový stav tak, aby bolo možné vo veci spravodlivo rozhodnúť. Dovolateľ sa nestotožnil s názorom odvolacieho súdu v konaní o obnove, že žalobca mal možnosť už v pôvodnom konaní preukázať významné skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy a to tým, že mal navrhnuť, aby sporné otázky posúdil súdny znalec alebo kompetentná inštitúcia v rámci odborného vyjadrenia. Na to, aby žalobca mohol v základnom konaní navrhnuť vykonať dôkaz, musela byť splnená podmienka existencie takého dôkazu už v pôvodnom konaní a preukázaná vedomosť žalobcu o takom dôkaze. Žiadny znalecký posudok, ktorý by sa zaoberal otázkou priemerného zárobku žalobcu (rozhodujúcou okolnosťou sporu) ani žiadne odborné stanovisko kompetentnej inštitúcie však v pôvodnom konaní pred rozhodnutím súdu vo veci neexistovali, preto žalobca ani nemohol navrhnuť vykonanie dôkazu znaleckým posudkom a odborným stanoviskom.

5. Dovolateľ poukázal na § 127 OSP a uviedol, že v pôvodnom konaní bola medzi účastníkmi konania spornou otázkou postupu určenia priemerného zárobku žalobcu, ktorým mal žalovaný zúčtovať a vyplatiť peňažné nároky žalobcu vyplývajúce z pracovného pomeru medzi žalobcom a žalovaným. Žalobca v rozhodujúcom období, za ktoré sa priemerný zárobok zisťoval, vôbec nepracoval, nezdržoval sa na príkaz žalovaného na pracovisku z dôvodu zrušenia svojho pracovného miesta k 30. septembru 2007, nemal pracovné zaradenie, nemal dohodnutý druh práce, nemal pracovnú dobu ani dohodnutú mzdu. Žalovaný žalobcovi v IV. štvrtroku 2007 vyplácal náhradu mzdy z dôvodu prekážok v práci na strane žalovaného. Napriek uvedenému, v pôvodnom konaní žalobcom preukázanému stavu, žalovaný v danom období vykázal a zúčtoval žalobcovi odpracované dni a mzdu. Učinil tak, podľa dovolateľa, s cieľom vytvoriť fiktívny, nezákonný priemerný zárobok žalobcu, ktorý následne zapísal do mzdového listu. Súdy si v pôvodnom konaní, aj napriek spornosti priemerného zárobku a argumentom žalobcu, osvojili tvrdenie žalovaného o správnosti priemerného zárobku žalobcu, pričom v záveroch odôvodnenia rozhodnutia ohľadom priemerného zárobku žalobcu sa obmedzili bez zdôvodnenia len na konštatovanie, že priemerný zárobok žalobcu uvedený v mzdovom liste žalobcu je správny. Z o strany súdov v pôvodnom konaní teda došlo k porušeniu § 120 ods. 3 OSP, keďže nešlo o zhodné tvrdenia účastníkov konania, ale o tvrdenia rozporné. Taktiež došlo zo strany súdu k porušeniu § 127 ods. 1 OSP, keďže súdu boli známe argumenty žalobcu a nepristúpil k vyriešeniu spornej otázky ustanovením znalca, čo zákon súdu ukladal. Z uvedeného ustanovenia nemožno žiadnym výkladom ustáliť, že súd ustanoví znalca na návrh účastníka konania. Súdy v pôvodnom konaní nedali v rozhodnutiach jasnú, zrozumiteľnú a vyčerpávajúcu odpoveď na otázku, z akého zákonného dôvodu považujú tvrdenie žalovaného o správnosti priemerného zárobku žalobcu za IV. štvrtrok 2007 za preukázané. Podľa dovolateľa v pôvodnom konaní nebol súdom dostatočne zistený skutkový stav.

6. Na základe uvedených skutočností dovolateľ navrhol, aby dovolací súd zmenil rozhodnutie

odvolacieho súdu a povolil obnovu konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 50C/67/2008.

7. Z vyjadrenia žalovaného k dovolaniu vyplynulo, že rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za správne a navrhuje dovolanie žalobcu odmietnuť.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana konania zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolateľ prípustnosť dovolania odvodil z § 420 písm. f) CSP, pričom podľa obsahu dovolania vzhľadom porušenie práva na spravodlivý proces v konštatovaní odvolacieho súdu, že žalobca v pôvodnom konaní mal možnosť navrhnúť posúdenie sporných otázok znalcom, príp. príslušnou inštitúciou, čo považoval dovolateľ za nepravdivé, keďže znalecký posudok ani odborné vyjadrenie k danej otázke neexistovali. Dovolateľ taktiež namietol, že súd prvej inštancie v pôvodnom konaní nedostatočne zistil skutkový stav a porušil ustanovenia § 120 ods. 3 a § 127 ods. 1 OSP.

11. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (ods. 1). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (ods. 2).

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj sp. zn. 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto posudzoval opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní (pred nižšími súdmi) došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

14. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

15. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných

dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

16. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 125/1999 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

17. Z obsahu dovolania možno ustáliť, že za zmätočnosťnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP dovolaateľ označil nesprávne vyhodnotenie otázky týkajúcej sa právneho posúdenia prípustnosti obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a), písm. b) OSP súdmi nižšej inštancie, čím malo dôjsť k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

18. Vo vzťahu k danej dovolacej námietke najvyšší súd konštatuje, že dovolaateľ cez zmätočnosťnú vadu odôvodňovanú § 420 písm. f) CSP namietol nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižšej inštancie v otázke prípustnosti obnovy konania. Právnu otázkou riešenou odvolacím súdom sa rozumie nielen otázka hmotnoprávna (odvívajúca sa od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ale i otázka procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení. V zmysle ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (R 24/2017, sp. zn. 1Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018) je však vylúčené namietat' cez vadu zmätočnosti nesprávne právne posúdenie veci. Aj podľa názoru ústavného súdu nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (I. ÚS 61/2019).

19. Z uvedeného potom vyplýva, že zo strany odvolacieho súdu namietaným spôsobom rozhodnutia nedošlo na strane žalobcu k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP, preto táto dovolacia námietka nebola dôvodná.

20. V súvislosti s dovolaateľom namietaným porušením práva na spravodlivý proces, považuje najvyšší súd za potrebné uviesť, že žalobca v odvolaní podanom proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie namietal výlučne procesný postup súdu v súvislosti s nenariadením pojednávania na prejednanie návrhu na povolenie obnovy konania. K uvedenej námietke sa odvolací súd dostatočne vyjadril v ods. 9. svojho rozhodnutia, v ktorom uviedol: „K namietanému procesnému postupu súdu, ktorý zamietol žalobu na obnovu konania podľa § 234 ods. 2 CSP bez nariadenia pojednávania, sa možno stotožniť aj s výkladom súdu o aplikovaní takéhoto postupu na základe právneho názoru uvedeného v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. R 22/1967. Teda, že návrh možno odmietnuť bez nariadenia pojednávania pre nedostatok formálnych podmienok. V súčasnosti je tento právny názor plne v súlade s novou právnou úpravou v § 413 ods. 1, písm. e) CSP, podľa ktorej sa žaloba na povolenie obnovy konania odmieta, ak je zjavne nedôvodná, t. j. v danom prípade pre nesplnenie zákonných podmienok na podanie takejto žaloby.“ Žalobca však v odvolacom konaní nenamietal procesný postup súdu prvej inštancie v súvislosti s posúdením splnenia zákonných podmienok prípustnosti povolenia obnovy konania, ktorá námietka však bola námietkou dovolacou. K namietanej okolnosti sa odvolací súd vyjadril okrajovo v ods. 9. svojho rozhodnutia, keď uviedol: „Je nepochybné, že žalobca mal možnosť v konaní na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 50C/67/2008 navrhnúť, aby sporné otázky posúdil súdny znalec alebo kompetentná inštitúcia v rámci odborného vyjadrenia. Nejde preto o nové skutočnosti alebo dôkazy, ktoré žalobca nemohol bez svojej viny uplatniť v konaní na súde prvej inštancie; pričom bližšie sa k danej otázke nemal dôvod vyjadriť, keďže obdobný záver súdu prvej inštancie nebol žalobcom v odvolaní namietaný.“

21. Obdobne námietka nedostatočne zisteného skutkového stavu a porušenia § 120 ods. 3 a § 127 ods.

1 OSP súdom prvej inštancie, nebola žalobcom uplatnená v rámci odvolacieho konania, preto zo strany dovolacieho súdu nebolo možné preskúmať, či došlo k zmätočnosti pri jej posudzovaní odvolacím súdom. Uvedená námietka sa navyše týkala skutkových zistení a dokazovania. Hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v tomto prípade súdu prvej inštancie a pokiaľ tento nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. V judikatúre (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000) a rozhodnutiach (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) najvyššieho súdu ako aj vo viacerých rozhodnutiach bol vyjadrený názor, že ani prípadná neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016 sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli, preto ich treba považovať za naďalej aktuálne.

22. Dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Navyše, z obsahu odvolania ako aj dovolania je zrejmé, že žalobca namieta najmä nesprávny procesný postup súdov v pôvodnom konaní, čo by však mohlo byť potencionálne dôvodmi na podanie mimoriadneho opravného prostriedku v pôvodnom konaní, nie v konaní o obnove konania.

23. Vzhľadom na neopodstatnenosť námietky dovolateľa, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP, rozhodol dovolací súd o zamietnutí dovolania žalobcu podľa § 448 CSP, keďže nebolo dôvodné.

24. O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd aplikujúc zásadu úspechu tak, že v dovolacom konaní úspešnému žalovanému priznal voči neúspešnému dovolateľovi náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.